

Dr hab. Tomasz Grzyb, prof. SWPS
Wydział Psychologii we Wrocławiu
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny

**Opinia dotycząca dorobku naukowego dr Katarzyny Jaśko opracowana w ramach
postępowania habilitacyjnego prowadzonego przez Radę Dyscypliny Psychologia
Uniwersytetu Jagiellońskiego**

1. Informacje ogólne

Pani dr Katarzyna Jaśko ukończyła studia psychologiczne i uzyskała stopień magistra w 2007 roku w Instytucie Psychologii UJ w Krakowie (także w Krakowie na UJ, ale w 2010 roku w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych uzyskała drugi tytuł magistra - dodaję tę informację, gdyż w moim odczuciu te drugie ukończone studia nie pozostają bez związku z zainteresowaniami badawczymi Habilitantki). Także na UJ uzyskała dyplom doktora nauk humanistycznych w dziedzinie psychologii (w 2011 roku) na podstawie rozprawy "Wpływ wartości na rozumienie pojęcia demokracji i postawę wobec zasad demokratycznych". Promotorem pracy doktorskiej była prof. Małgorzata Kossowska.

Habilitantka od 2012 do 2015 roku była zatrudniona jako asystentka w Instytucie Psychologii na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 2015 roku pracuje jako w tym samym miejscu już jako adiunktka. W latach 2015-2017 przebywała jako post-doc na stażu w University of Maryland w Stanach Zjednoczonych.

2. Ocena osiągnięcia naukowego

Habilitantka jako osiągnięcie naukowe przedstawiła cykl artykułów w recenzowanych i wysokopunktowanych czasopismach pod wspólnym tytułem "Psychologiczne podstawy ekstremizmu politycznego". Cykl składa się z 21 pozycji opublikowanych między innymi w czasopismach tej rangi co "Proceedings of the National Academy of Sciences" (PNAS), "Personality and Social Psychology Bulletin", "Psychological Science" czy "Perspectives on Psychological Science". Znacząca część z nich ma charakter pierwszoautorски.

Generalnie rzecz ujmując celem pracy naukowej Habilitantki jest lepsze zrozumienie zjawiska ekstremizmu politycznego. W badaniach koncentruje się ona na zbadaniu przyczyn

zaangażowania ludzi w działania na rzecz celów politycznych, ze szczególnym uwzględnieniem motywacji do sięgania po ekstremalne środki do ich realizacji. Rozważane są także takie sytuacje, w których działalność polityczna przyjmuje destrukcyjną formę i wiąże się z użyciem przemocy, jak również pokojowy ekstremizm, w którym osoby są gotowe poświęcić swoje indywidualne dobro na rzecz politycznych idei, unikając agresji. Ważnym obiektem zainteresowań badawczych Habilitantki są prace mające na celu rozwijanie teorii dostarczających ram interpretacyjnych dla wyników badań empirycznych.

Niczego nie ujmując pozostałym nurtom badań Habilitantki w moim odczuciu najbardziej interesujące wydają mi się badania dotyczące moderującego wpływu kontekstu społecznego w procesie radykalizacji (a zatem tego, jak sam kontekst społeczny może nasilać lub osłabiać efekt potrzeby osobistego znaczenia). Co ważne, badania prowadzone przez Habilitantkę nie opierały się na jakże modnym w psychologii zadaniu "wyobraź sobie, że..." (w tym kontekście trzeba by pewnie napisać "bojownikiem IRA czy Hezbollahu"). Habilitantka docierała w swoich badaniach do regionów świata, w których ryzyko radykalizacji i jest realne i powszechne - na Sri Lankę, do Maroka czy Indonezji. Uzyskane rezultaty były niebywale interesujące - okazało się, że w bardziej ekstremalnych kontekstach społecznych, niezależnie czy wynika to z wcześniejszego zaangażowania w przemoc polityczną (jak w przypadku Tamilskich Tygrysów na Sri Lance), obecnych tendencji ideologicznych (jak w Maroku) lub specyficznego profilu ideologicznego w danej organizacji (takiej jak grupy islamistów i dżihadystów w Indonezji), poszukiwanie wspólnego znaczenia było bardziej wyraźnym czynnikiem przewidującym poparcie dla przemocy niż w sytuacjach o mniejszym stopniu radykalizacji. Innymi słowy, im silniejsze przekonanie, że grupa jest niesłusznie ignorowana lub nie otrzymuje zasłużonego uznania, tym większa była tendencja do wyrażania poparcia dla działań politycznych opartych na przemocy. W moim odczuciu to wynik ważny nie tylko z perspektywy naukowej (co wydaje się dość oczywiste) ale przede wszystkim z perspektywy praktycznej - daje bowiem podstawy do tworzenia różnego rodzaju programów profilaktycznych mogących zapobiegać procesom radykalizacji. Zresztą sama Habilitantka o takich praktycznych konsekwencjach myśli, czego najlepszym dowodem jest wchodząca w skład osiągnięcia naukowego pozycja książkowa "Walcz, protestuj, zmieniaj świat".

Pozostałe obszary badań Habilitantki przynosiły równie interesujące wyniki - czy to w obszarze motywacji czy narracji ideologicznych. Z uwagi na ich oczywistą wagę naukową powstrzymam się od ich szerszego omawiania w tej recenzji.

Podsumowując przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe uznaję, że w pełni spełnia ono kryteria stawiane w postępowaniach habilitacyjnych - przysparza nowej wiedzy i nowego spojrzenia na ważny społecznie problem i stanowi rozwiązanie oryginalnego problemu badawczego.

3. Ocena dorobku naukowego oraz aktywności organizacyjnej i dydaktycznej przeprowadzona z uwzględnieniem kryteriów proponowanych przez MNiSW

3.1 Osiągnięcia naukowe po doktoracie

Oprócz osiągnięcia naukowego opisanego wyżej Habilitantka zaangażowana była w szereg innych programów badawczych - przede wszystkim w obszarze badań nad motywacją epistemiczną oraz zaangażowaniem zawodowym kobiet i mężczyzn.

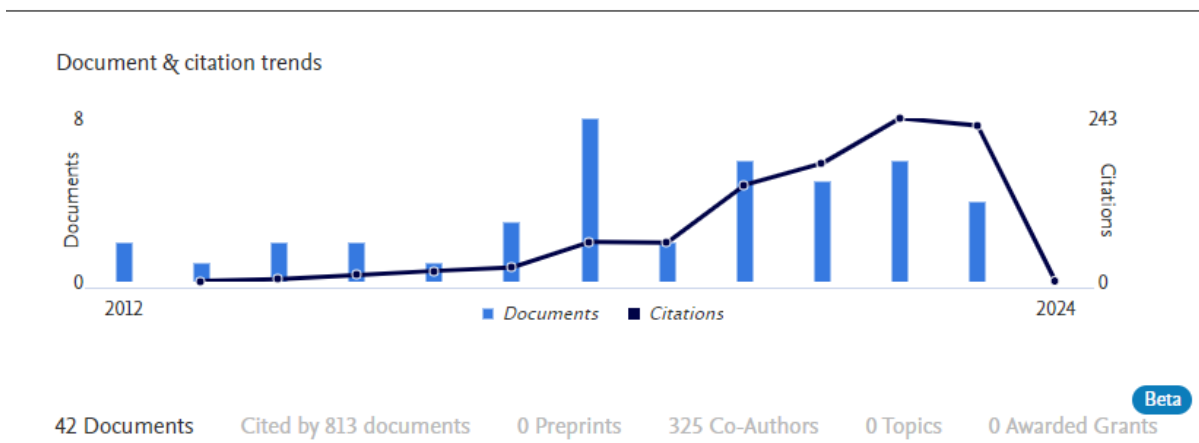
3.1.1 Autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych

Opisane powyżej projekty badawcze przyniosły szereg publikacji (które, co pozwolę sobie wtrącić, wystarczyłyby być może na osobną habilitację). W obszarze motywacji epistemicznej jest to sześć artykułów (w pismach rangi "Motivation and Emotion", "European Review of Social Psychology" czy "Personality and Individual Differences"). W obszarze zaangażowania zawodowego kobiet i mężczyzn są to trzy artykuły (w "Journal of Social Issues", "Journal of Applied Social Psychology" i "Psychologii Społecznej").

3.1.2 Liczba publikacji według WoS

Zgodnie z Web of Science Habilitantka opublikowała 42 pozycje (dostęp na koniec sierpnia 2023 roku). Były one cytowane 948 razy (w 813 dokumentach).

Chcę powiedzieć jasno - są to wyniki imponujące i niezwykle rzadko spotykane u tak młodej naukowczynie.

W samym 2023 roku tylko do końca sierpnia Habilitantka została zacytowana 232 razy. Wszystko to pozwala uznać, że Habilitantka pomimo już imponujących wyników bibliometrycznych wciąż ma bardzo wysoki potencjał rozwojowy a przygotowywane przez nią publikacje będą zyskiwały coraz większą liczbę cytowań.

3.1.3 Indeks H według WoS

W dniu przygotowywania recenzji (połowa września 2023) indeks H według Scopus wynosił 15.

3.1.4 Kierowanie projektami badawczymi

Habilitantka kierowała siedmioma (!) projektami badawczymi finansowanymi ze źródeł zewnętrznych (granty przyznane przez NCN i NAWA). Była także wykonawczynią w wielu kolejnych, także finansowanych ze źródeł zagranicznych (jak National Science Foundation, USA).

3.1.6 Otrzymane nagrody za działalność badawczą

Habilitantka otrzymała szereg nagród za swoją działalność badawczą:

- 2021 Nagroda II stopnia Rektora UJ za osiągnięcia naukowe
- 2020 Nagroda Naukowa „Polityki”
- 2019 Nagroda III stopnia Rektora UJ za osiągnięcia naukowe
- 2015-2018 Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych

- młodych naukowców

3.1.7 Udział w konferencjach naukowych

Habilitantka była aktywną uczestniczką kilkudziesięciu konferencji naukowych w Polsce i zagranicą. Co z mojej perspektywy niebywale ważne - jest także regularnie zapraszana jako keynote speaker w ważne i prestiżowe miejsca (wskazuje prawie 20 takich zaproszeń po osiągnięciu stopnia doktora).

3.1.8 Członkostwo w organizacjach i towarzystwach naukowych

Jest członkinią:

- European Association of Social Psychology
- Society for Experimental Social Psychology
- Polskie Stowarzyszenie Psychologii Społecznej
- Society for Improvement of Psychological Science

3.2. Staże zagraniczne

- 04/2021 – 04/2022 Staż naukowy związany z realizacją projektu naukowego (NAWA), University of California - San Diego
- 11/2015 – 11/2017 Post-doc w zespole Ariego Kruglanskiego, University of Maryland, College Park
- 2014 – aktualnie Współpraca naukowa z Centrum START (National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism), University of Maryland, College Park
- 05/2014 – 11/2015 Staż naukowy związany z realizacją projektu naukowego (Mobilność Plus), University of Maryland, College Park

3.3. Ocena dorobku organizacyjnego

Habilitantka była zaangażowana w prace nad organizacją ważnych i rozpoznawalnych konferencji naukowych:

- 2023 EASP General Meeting, Kraków (członkini Komitetu Organizacyjnego)

- 2018 EASP Small Group Meeting “Boundaries, Norms, and Conflicts: Understanding Intergroup Relations and Rising Intolerance Across Europe and Beyond”, Bratysława (członkini Komitetu Organizacyjnego)
- 2016 Small Group Meeting “Cognitive Consistency”, Kraków (członkini Komitetu Organizacyjnego)
- 2013 Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej, Kraków (członkini Komitetu Organizacyjnego)
- 2013 Society for the Study of Motivation Conference “Motivation in Social Contexts: Theory and Practice”, Kraków (członkini Komitetu Organizacyjnego)
- 2013 EASP Small Group Meeting, Kraków (członkini Komitetu Organizacyjnego)

3.3.1 Recenzje i redagowanie pism

Habilitanka jest redaktorką naczelną (wraz z Moniką Wróbel i Katarzyną Cantarero) najbardziej rozpoznawalnego polskiego pisma w obszarze psychologii społecznej (Social Psychological Bulletin).

3.4 Ocena współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym

Duża część aktywności naukowej Habilitantki skupia się na rozpowszechnianiu praktyk otwartej i rzetelnej nauki (Open Science), szczególnie w odniesieniu do społeczności poza światem akademickim. W tym celu został przez nią zainicjowany projekt podcastu poświęconego otwartej nauce. Dodatkowo, podejmuje ona wysiłki w celu szerzenia wiedzy na temat aktywizmu społecznego. W ramach tej inicjatywy zrealizowane zostały przez Habilitantkę różnorodne działania, włączając w to organizację warsztatów, prezentacji oraz badań na zamówienie organizacji aktywistycznych, takich jak Greenpeace Polska, Akcja Demokracja i Europejskie Centrum Solidarności.

4. Konkluzja

Moja ocena dorobku naukowego i organizacyjnego dr Katarzyny Jaśko jest nie tylko pozytywna ale wręcz entuzjastyczna. Jej prace są ważne dla rozwoju dyscypliny a jednocześnie w znacznej części ich wyniki mają duże znaczenie praktyczne. Są publikowane w najlepszych światowych czasopismach naukowych i często cytowane, co wyraźnie wskazuje ich wartość dla bieżącego życia naukowego.

Za szczególnie istotne w dorobku naukowym dr Katarzyny Jaśko uznaję również jej zaangażowanie w organizację życia naukowego ze szczególnym uwzględnieniem dwóch jego elementów: prac nad poprawą jakości badań w psychologii w duchu Open Science oraz prac redakcyjnych w jednym z najbardziej rozpoznawalnych polskich pism naukowych - Social Psychological Bulletin. Obie te działalności są trudne, często niewdzięczne ale jednocześnie żywotnie potrzebne naszej dyscyplinie.

Pozwolę sobie także na uwagę, że kariera naukowa dr Jaśko jest dla mnie modelowym przykładem tego, jak powinna wyglądać ścieżka rozwoju naukowców i naukowców. Dr Jaśko prowadzi interesujące badania (publikując ich wyniki w renomowanych czasopismach), pamięta o ich praktycznych aplikacjach, angażuje się w działalność skoncentrowaną na poprawie dyscypliny, którą reprezentuje, uczy się w najlepszych miejscach od najlepszych dla dyscypliny ludzi, nie unika pracy na rzecz środowiska redagując czasopismo naukowe.

Biorąc pod uwagę powyższe uznaję, że dr Katarzyna Jaśko w pełni i bez żadnych wątpliwości zasługuje na przyznanie jej tytułu doktora habilitowanego i popieram jej wniosek o przyznanie tego tytułu. Do Komisji Habilitacyjnej zwracam się o uchwalenie poparcia dla jej wniosku i przekazanie tej opinii Wysokiej Radzie Dyscypliny Psychologia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.